

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 53/2022-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., Havlíčkova 16, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní sp. zn. 2CbZm/19/2018 (predtým sp. zn. 1Zm/633/2013) po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. I. ÚS 366/2020 z 13. októbra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 53/2022 z 27. januára 2022 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručенú ústavnému súdu 22. decembra 2021 na ďalšie konanie v časti po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. I. ÚS 366/2020 z 13. októbra 2020, v ktorej sa domáha porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje priznať finančné zadosťučinenie 2 260 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobca 6. augusta 2013 podal na okresnom súde návrh na zaplatenie zmenkovej pohľadávky (16 347,47 eur s prísl.) spolu s nárokom na vydanie zmenkového platobného rozkazu. Sťažovateľ v napadnutom konaní vystupuje ako žalovaný 4. V napadnutom konaní bol 14. januára 2014 vydaný zmenkový platobný rozkaz, proti ktorému boli

riadne a včas podané námietky. Ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 366/2020 z 13. októbra 2020 deklaroval porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, prikázal konať okresnému súdu, priznal primerané finančné zadost'učinenie 1 000 eur a náhradu trov konania.

3. Sťažovateľ uviedol, že napriek odstupeu trinásť a pol mesiaca od vydania uvedeného nálezu okresný súd svoje konanie nezefektívnil a nekoná, ako mu bolo ústavným súdom prikázané (okresný súd je nesústredený a neefektívny). Sťažovateľ uviedol, že celková dĺžka napadnutého konania ku dňu podania ústavnej sťažnosti predstavuje viac ako osem rokov.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

4. Okresný súd nesúhlasí s tvrdeniami sťažovateľa a je toho názoru, že v konaní priebežne konal a procesné úkony vykonával v čase rozmedzí niekoľkých mesiacov. Celkovú dĺžku konania ospravedlňoval okrem iného opakovanou zmenou zákonného sudcu a nepriaznivou pandemickou situáciou. Zároveň žiada ústavný súd, aby po posúdení veci zohľadnil priznanie finančného zadost'učinenia.

5. Sťažovateľ v replike uviedol, že predsedníčka okresného súdu potvrdila zbytočné prietahy v konaní v období od 5. januára 2017 do 7. októbra 2021. Sťažovateľ sa v celom rozsahu pridržiava tvrdení uvedených v ústavnej sťažnosti.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu po právoplatnosti už spomínaného nálezu ústavného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy: *„Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.“* Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru: *„Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokolvek trestného obvinenia proti nemu.“*

8. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhadu zámerov vo sfére práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza

zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov (II. ÚS 32/02, obdobne rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 16. 12. 2003 vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 58172/00).

10. Ústavný súd predmetnú vec posudzoval so zreteľom na už existujúci nález v rovnakej záležitosti sťažovateľa. Keďže bol viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti, ústavný súd musel konštatovať vo vzťahu k obdobiu (od 6. augusta 2013 do 2. novembra 2020), na ktoré dopadá predchádzajúci nález, že v tejto časti bola vec už ústavným súdom meritórne preskúmaná a predchádzajúci nález vo vzťahu k ním riešenému obdobiu predstavuje prekážku rozsúdenej veci. V tejto časti preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 1 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

11. Predmetom konania v posudzovanej veci bolo zaplatenie zmenkovej pohľadávky (16 347,47 eur s prísl.) s návrhom na vydanie zmenkového platobného rozkazu. Ústavný súd konštatuje, že ide o vec, ktorá z právneho hľadiska vykazuje znaky zložitosti z dôvodu vyššieho počtu strán sporu, medzinárodného prvku (v podobe žalovaného 3), prekladu listín do cudzieho jazyka a znaleckého dokazovania (III. ÚS 108/2021). Ústavný súd v prípade sťažovateľa už konštatoval (III. ÚS 54/2022), že predmet sporu (peňažné plnenie z obchodného styku) nie je časovo zvlášť prioritizovaný.

12. V správaní sťažovateľa ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by prispeli k celkovej dĺžke konania. Sťažovateľ v konaní pred okresným súdom vystupuje ako žalovaný, a preto je nepochybné, že výsledok sporu je preňho významný.

13. Keďže vo veci sťažovateľa ústavný súd rozhodol už spomínaným nálezhom, ústavný súd preto ústavnoprávny prieskum koncentroval na obdobie od právoplatného nálezu ústavného súdu (2. novembra 2020). Z chronológie úkonov vyplýva, že v konaní bola opakovaná zmena zákonného sudcu (5. januára 2021 a 7. októbra 2021). Termín pojednávania nariadený na 24. marec 2022 bol z dôvodu účasti zákonného sudcu na školení odročený na 21. marec 2022. Termín pojednávania nariadený na 21. marec 2022 bol bez uvedenia dôvodu odročený na 2. máj 2022. Z vyjadrenia okresného súdu, ako aj priloženej chronológie úkonov vyplýva, že vo veci sťažovateľa nebolo právoplatné rozhodnuté. Ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného obdobia sa nepochybné predĺžila aj v dôsledku mimoriadnej pandemickej situácie na území Slovenskej republiky, avšak v okolnostiach veci nie je neúnosná.

14. V tejto súvislosti ústavný súd podotýka, že z jeho judikatúry vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08).

15. V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy

(II. ÚS 57/01), prípadne návrhu nevyhovel (I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05). K takémuto záveru dospel ústavný súd aj v tejto ústavnej sťažnosti vo vzťahu k obdobiu po predchádzajúcom náleze. Ústavný súd pri posudzovaní veci pritom neprehliadal celkovú dobu konania (obdobie spreď skoršieho nálezu).

16. Na základe uvedeného ústavný súd v okolnostiach prípadu nevyhodnotil dĺžku rozhodovania okresného súdu v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu (jeden rok a dva mesiace) za nezlučiteľnú s právami podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zmyslom ústavnoprávnej ochrany v obdobných prípadoch, v ktorých už bolo deklarovane porušenie referenčných noriem vo vzťahu k včasnosti ochrany jednotlivca a bol nariadený príkaz konať, nie je produkovať ďalšie nálezy („nález na nález“). Nové konanie pred ústavným súdom podľa referenčných noriem musí zohľadňovať už poskytnutú ochranu skorším nálezom a koncentrovať posúdenie intenzity zásahu do práv sťažovateľa na obdobie po takomto náleze. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

17. Ústavný súd poznamenáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci, a v prípade, že nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu bude pokračovať a jej intenzita sa stane ústavne neudržateľná, sťažovateľ sa môže opätovne obrátiť na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2022

Peter Straka
predseda senátu